

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра кримінального права

Лабораторія «Інновації у сфері кримінальної юстиції»

Одеський осередок ВГО «Асоціація кримінального права України»

КОНСЕРВАТИВНО-ЛІБЕРАЛЬНІ ІДЕЇ ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

МАТЕРІАЛИ

Одеської науково-практичної конференції

24 листопада 2023 року



Видавництво
«Юридика»
2024

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)
К65

Відповідальний за випуск **Ю. Ю. Коломієць.**
Матеріали видано в авторській редакції.

Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права : матеріали Одеської наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 лист. 2023 р.) / відп. ред. проф. Ю. Ю. Коломієць. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. – 252 с.

ISBN 978-617-8263-98-0

У збірнику матеріалів Одеської науково-практичної конференції «Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права» відображено консервативні і ліберальні ідеї професорсько-викладацького складу кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія», аспірантів, студентів, школярів, які цікавляться проблемами сучасного кримінального права України, а також практиків, готових до співробітництва з науковцями.

Збірник розрахований на наукових працівників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, практиків, небайдужих до кримінально-правової протидії кримінальним правопорушенням.

УДК 343.2/.7:340.123(477.74)(062.552)

ISBN 978-617-8263-98-0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024

Кулик Анастасія Валеріївна Основи кримінальної політики протидії кримінальним правопорушенням проти власності	140
Цибохін Олег Миколайович Розвиток кримінальних заборон у сфері оподаткування за КК України 2001 року.	146
Таратинов Юрій Миколайович Девіантна поведінка в економіці	152
Альбещенко Олексій Станіславович Застосування приватних військових компаній у сучасних геополітичних процесах	158
Тарасенко Марія Леонідівна Поняття вбивства у вітчизняній кримінально-правовій доктрині: визначення, ознаки, тенденції розвитку.	162
Борисенко Дмитро Юрійович Особливості реалізації принципу індивідуалізації кримінальної відповідальності	167
Задорожна Єлизавета Володимирівна Теорії причинного зв'язку в науці кримінального права	170
Єйнікова Валерія Вікторівна Амністія та помилування як аспекти реалізації принципу гуманізму.	174
Ленюк Вікторія Артемівна Відмежування групового порушення громадського порядку від суміжних складів правопорушень.	178
Соколов Євген Максимович Окремі аспекти кримінально-правової охорони цивільного населення в умова збройного конфлікту.	182
Загнітко Анна Валентинівна Вчинення колабораційної діяльності в період воєнного стану.	186

РОЗДІЛ 3 ЛІБЕРАЛЬНІ ІДЕЇ ОДЕСЬКОЇ ШКОЛИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Туляков В'ячеслав Олексійович «Гумор» у публічному праві проти права гумору.	190
--	-----



Альбеценко Олексій Станіславович
аспірант кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»

Наукова біографія

У 2005 році закінчив Міжрегіональну академію управління персоналом і отримав повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію юриста. У 2022 році вступив до аспірантури Національного університету «Одеська юридична академія» на кафедру кримінального процесу, за спеціалізацією «Кримінальна юстиція».

Наукові інтереси: кримінологічне дослідження діяльності приватних військових компаній в умовах воєнних конфліктів.

ЗАСТОСУВАННЯ ПРИВАТНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОМПАНІЙ У СУЧАСНИХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ

У сучасних геополітичних процесах та в умовах захисту національних інтересів від зовнішніх впливів й зростанні напруженості в міжнародному середовищі, а також побудови більш сучасної та ефективної системи міжнародних відносин, іноді загострюються старі проблеми та виникають нові загрози, які негативно впливають на систему міжнародної безпеки.

В умовах ескалації військових конфліктів і протистоянь між державами, формування сучасної системи міжнародних відносин призводить до появи нових форм та видів воєнних конфліктів, в яких беруть безпосередню участь приватні військові компанії.

Діяльність приватних військових компаній під час військових конфліктів викликає особливе занепокоєння світової спільноти та створює загрозу в міжнародному середовищі через значні прогалини в системі міжнародного законодавства, а саме, через відсутність чіткого визначення правового статусу приватних військових компаній у зв'язку зі своєю специфічною функціональністю, що

значно ускладнює розмежування між діяльністю персоналу ПВК та найманством й порушує такі принципи міжнародного права, як політична незалежність, суверенітет і територіальна цілісність держав.

Глобалізаційні виклики в процесі інтенсивної трансформації цивілізаційних процесів, застосування ПВК стало нині вагомим і ефективним інструментом впливу на міжнародні відносини шляхом їх застосування у виконанні спеціальних операцій та інших воєнних конфліктах, спрямованих на зміни у регіональних і світових процесах, геополітичної ситуації у світі [1, с. 30–31].

Так, у 2008 р. був прийнятий Документ Монтре про відповідні міжнародно-правові обов'язки й передові практичні методи держав, що стосуються функціонування ПВК у період збройного конфлікту та Міжнародний кодекс, в якому значну увагу приділено використанню послуг подібних компаній саме в умовах воєнних конфліктів [2, с. 30–31].

В умовах сучасних змін та викликів породжуються так звані "The 4th Generation of Warfare" – війни четвертого покоління та інші подібні збройні конфлікти, які мають своєю стратегією зниження ролі державного впливу на суспільство, придушення волі особи до будь-якого опору та підкорення через самостійний інформаційно-психологічний вплив із застосуванням підривних операцій, реалізованих ПВК, за всебічної політичної, юридичної та інформаційної підтримки країни-агресора щодо відкритого залякування суспільства, шляхом створення хаосу, поєднання інформаційних, електронних і десантно-штурмових операцій, які доповнюються використанням високоточної зброї. Лише останні осередки спротиву ліквідуються під час рекогностування й проведення спеціальних операцій, артилерійських і ракетних ударів [3, с. 663]. Складна сучасна і гнучка динаміка поля бою ПВК дозволяє їм швидко реагувати й адаптуватися в поєднанні з перехопленням ініціативи у військових питаннях і питаннях світової безпеки. Використання ПВК в умовах війни, як основного елементу гібридної війни в незаконних спеціальних «прихованих» воєнних та інших операціях, використовуючи прогалини міжнародного законодавства, що дає можливість замовникам послуг та керівництву ПВК уникати відповідальності за міжнародні злочини проти миру і людства.

Після закінчення холодної війни більшість західних країн розпочали процес скорочення своїх збройних сил, що стало основним фактором і потужним імпульсом задля впровадження та реалізації професійних навичок ветеранів та інших відставних

військовослужбовців задля забезпечення функціонування в тенденціях створення передумов задля їх інтенсивного розвитку, діяльності та вдосконалення ПВК, як комерційних структур, що надають професійні послуги, які пов'язані з участю у війнах та інших збройних конфліктах, а саме: ведення бойових дій, стратегічне планування, збір розвідувальних даних та інші послуги. На сьогодні ПВК надають великий спектр послуг: пошук професіоналів для військових операцій; воєнізована охорона людей і об'єктів (наприклад посольств, енергетичних систем чи нафтопроводів); охорона транспортних колон; охорона гуманітарних місій; участь у миротворчих місіях (наприклад, під егідою ООН; розмінування; розвідка та оцінка безпекової ситуації в регіоні); техобслуговування та застосування складних бойових комплексів і техніки (наприклад, новітньої артилерії чи дронів); боротьба з піратством – супровід і захист суден, переговори з піратами; евакуація людей із гарячих точок; логістичне супроводження військ; надання аналітичних послуг; надання послуг військових перекладачів; контроль в'язниць; тренування сил місцевої поліції чи військових (наприклад, снайперів, рейнджерів); виконання функцій поліції там, де не діють правоохоронні органи; утримування під вартою та конвоювання затриманих чи в'язнів; тренування цивільних щодо дій в екстремальних умовах; повноцінна участь у бойових операціях – разом із кадровими частинами чи окремо. Список надання послуг ПВК не вичерпний та йдеться взагалі про всі види «силової» діяльності, включаючи нетрадиційні засоби впливу [4, с. 33].

Приватні військові компанії (ПВК) стали ключовим елементом в сучасних регіональних та геополітичних конфліктах є незалежним і ефективним ресурсом задля втручання у збройні конфлікти, досягати поставлених цілей, займають важливе місце в концепції гібридних війн, характеризуються використанням різноманітних інструментів та методів задля досягнення політичних, військових й інших цілей, а також в цьому контексті ПВК можуть виконувати різні функції. За останні роки в умовах воєнних конфліктів та інших геополітичних процесах ПВК продовжують інтенсивно розвиватися та вдосконалюватись, практично не відрізняючись від регулярних армій, які добре озброєні. Штурмові війська ПВК з чіткою та професійною командною структурою, мають свою власну розвідку, військові полігони, артилерію та бронетехніку в тому числі бойові танки. Наразі військам ПВК не вистачає підводних човнів, військових кораблів, літаків, але з урахуванням всіх хронологій та динамічних процесів, які ми спостерігаємо, найближчим часом ця

зброя незабаром буде отримана й застосовуватиметься у воєнних конфліктах, інших спеціальних воєнних та інших незаконних «прихованих» операціях, спотворюючи відповідний порядок і підпорядкування цих сил у посередницьких війнах, маючи властивість уникати відповідальності за міжнародні злочини проти миру та людства. Міжнародна система юридичних принципів та норм щодо діяльності ПВК, які мають значні прогалини, знаходяться в сліпій зоні юрисдикції багатьох держав світу, в найкоротший термін потребують доопрацювання світовою спільнотою щодо удосконалення міжнародної системи правових норм і юридичних колізій задля виявлення та запобігання, недопущення у подальшому цих негативних явищ і процесів.

Список використаних джерел

1. Семенюк В. В. Застосування приватних військових компаній для забезпечення національних інтересів і безпеки держави. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. Том 31 (70). № 2. С. 30–31.
2. Юртаєва К. В. Кваліфікація найманства: національний та міжнародно-правовий аспект. *Forum Prava*. 2018. № 4. С. 141–148.
3. Тронько О. О. Реалізація приватними військовими компаніями спеціальних операцій окремого типу в умовах гібридної війни. *Міжнародно-правовий та національно-правовий аспект*. 2022. № 5. С. 663. URL: http://lsej.org.ua/5_2022/160.pdf (дата звернення: 20.11.2023).
4. Семенюк В. В. Застосування приватних військових компаній для забезпечення національних інтересів і безпеки держави. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Державне управління*. 2020. Том 31 (70). № 2. С. 33.

Ключові слова: гібридна війна, міжнародне законодавство, найманство, приватні військові компанії, система міжнародної безпеки.

Key words: hybrid war, international legislation, hiring, private military companies, international security system.

Науковий керівник:

Цитряк Віктор Ярославович – доцент кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія».